

Протаярэі Міхал Пліс

29-га красавіка 1924 г. памёр сябра Віленскае Духоўнае Кансысторыі і Ключар Катэдральнага Сабору протаярэі Міхал Пліс.

Нябожчык належаў, разам з памёршым раней протаярэем А. Белавенцам, да невялікай ужо жмені старых сьвяшчэньнікаў—беларусаў.

Нарадзіўся айцец Міхал у Горадзеншчыне і атрымаў адукацыю ў Віленскай (тады Літоўскай) Духоўнай Сэмінарыі, якую скончыў у 1879 годзе. З гэтага часу, на працягу сарака пяці гадоў, ідзець працоўнае жыццё нябожчыка — спачатку на вёсцы (у Ашмяншчыне), а потым у Вільні. І вось трэба дзівіцца і браць сабе за прыклад ідэалёгію гэтага чалавека, калі ўспомніць, у якіх варунках прыйшлося жыць яму і працаваць. Малады хлапец, які ня ведаў у роднай хаце іншае мовы, апроча беларускае, старанна апрацоўваецца ў тутэйшай сэмінарыі, гэтай знанай фабрыцы „русского духа и самодержавного православия“. Але ўсё гэта не зламала моцнага духу айца Міхала, і ён здалеў пранесьці, блізка праз паўсотні гадоў, шчырую любоў да роднае культуры і стварыць ідэалёгію роднае беларускае царквы.

Здольнасьці нябожчыка неаднакроць зварачывалі на яго ўвагу выдатных сьвяціцеляў, займаўшых Віленскую катэдру. Урэшце архіепіскап Літоўскі і Віленскі Ціхан (цяперашні Маскоўскі Патрыярх) вызначыў яго сваім прадстаўніком на Маскоўскім Царкоўным Саборы 1917—1918 гг.

У апошнія гады айцец Міхал моцна стануў на шляху адраджэньня *беларускае* царквы і смела і цьвёрда сказаў аб неабходнасьці мець яе, рашуча адхіляючы чужую апеку, зь якога б боку яна ні йшла.

Дорага для нас, беларусаў, адзначыць яшчэ і тое, што памёршы протаярэі быў першым вучыцелем Закону Божага ў Віленскай Беларускай Гімназіі і што ён першы ўвёў у царкве п'яньне рэлігійных песьняў у роднай беларускай мове.

Хай жа лёгкая будзе табе, дарагі наш айцец Міхал, родная зямелька! Думак тваіх мы не забудзем!

Уваскросшы праект

(Аб беларуска-ўкраінска-літоўскім саюзе)

Гэтымі днямі ПАТ разаслала змест цікавае стацьці аб віленскім пытаньні і — у сувязі з гэтым — аб агульным кірунку літоўскае загранічнае палітыкі. Стацьця гэтая надрукавана ў нямецкай часопісі „Litauische Rundschau“, выдаванай у Коўне, як кажа ПАТ, за нямецкія грошы.

Адзначыўшы, што пытаньня аб Вільні Ліга Народаў на карысьць Літвы разьвязаць ня можа, нямецкая часопісь пераходзе да тых магчымасьцяў, якія цяпер стаяць перад Літвой, паскольку яна будзе далей імкнуцца да здабыцця Вільні. „Lit. Rund.“ перадусім адзначае, што такі натуральны, на пагляд, саюз: Нямецчына—Літва—Расея, або Нямецчына—Літва, дзеля агульнапалітычных прычын зьяўляецца не па часе. Таксама адкідае і літоўска-польскі саюз як „бессэнсоўны“. Замест усяго гэтага газета высювае трэцюю камбінацыю: аб'яднаньне *Літвы зь Беларусіяй і Украінай*, якое і магло б даць Літве Вільню.

Стацьця гэтая, а асабліва яе канец, прыводзе на памяць нядаўнюю мінуўшчыну, калі йшчэ існавала „ўсерасейская турма народаў“, у якой пад замком сядзелі і мы, і нашы сьнянныя „валадары“, і Літва, і Украіна. Бо ж яшчэ задоўга да сусьветнае вайны сярод беларускага, украінскага і часці літоўскага грамадзянства лунала думка аб „*трайным саюзе*“ гэтых трох народаў. Ведама, у тыя часы гэта былі йшчэ толькі першыя спробы ўзаемнага збліжэньня,